

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет філології, історії та політико-юридичних наук

**Сучасна іншомовна освіта:
філологічні та лінгво-дидактичні
дослідження**

**Матеріали III Всеукраїнської інтернет-конференції
молодих учених**

(21 жовтня 2022 року, м. Ніжин)

Ніжин
2022

УДК 378.096
ББК 81я43 + 83я43
М 34

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол №5 від 30.11.2022 р.

Редакційна колегія:

Тезікова С.В., к.п.н, професор, в.о. декана факультету філології,
історії та політико-юридичних наук

Халимон І.Й., к.п.н., доцент кафедри прикладної лінгвістики

Відповідальний секретар:

Білим І.М., старший лаборант кафедри прикладної лінгвістики

Матеріали подаються в авторській редакції

М 34 Матеріали III Всеукраїнської інтернет-конференції молодих
учених «Сучасна іншомовна освіта: філологічні та лінгво-дидак-
тичні дослідження» – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 48 с.

*У збірнику представлені матеріали досліджень молодих вчених, які
були розглянуті на III-й Всеукраїнській інтернет-конференції «Сучасна
іншомовна освіта: філологічні та лінгво-дидактичні дослідження» у
Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя 21 жовт-
ня 2022 р. Доповіді присвячені проблемам наукового аналізу теоретичних
і прикладних досліджень у галузях філології, перекладу та методики
викладання іноземних мов.*

СЕКЦІЯ № 1
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
ПЕРЕКЛАДОНАВСТВА

MODELS OF NOMINATION OF THE DEMOCRACY
CONCEPT IN SPEECH OF J. BIDEN

Вовк Анастасія

студентка магістратури

Науковий керівник канд. філол. наук,

доц.каф. германської філології та методики викладання

іноземних мов

Талавіра Н.М

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

м.Ніжин

Political discourse is a crucial means of influence and an essential tool for politicians. Due to modes of persuasion, cliches, pathos and other language means politicians often impose the ideas or represent the development path of the country[3]. The goal of the research is to analyse the concept of *democracy* in J.Biden's political speeches. In his inaugural speech we will figure out the place of democracy in America's life and what meaning J.Biden gave the concept of democracy in his inaugural address.

Actually, the term *concept* is used in many disciplines: linguistics, philosophy and psychology. The famous linguist O. Kubriakova defined the concept as "a functional and meaningful unit of memory, of conceptual system and lingua mentalis, of the worldview, reflected in human psyche" [2]. According to S. Vorkachev and V. Karasik, a concept has three components: notional (a word as it is given in a dictionary and is common for many cultures), imagery(contains the traditional features, specific for a particular culture) and value-oriented(the images which serve to express the concept like prototypes or symbols) [1].

Concepts are widely used in political speeches of different kinds, like party programs, messages from the President, inaugural addresses as well as in interviews and press conferences.

According to the article of O.Podvoiska and I. Samoilova, political speech is prepared in advance political performance, which contains positive or negative estimation of social tendencies, justification of certain political views or decisions, commentaries on some facts, agenda or perspectives [3]. Political speech can be given by the President, deputies, leaders of parties etc.

Democracy is a widely used term in political discourse. According to Schmitter, Philippe C. Karl, Terry Lynn, “modern political democracy is a system of governance in which rulers are held accountable for their actions in the public realm by citizens, acting indirectly through the competition and cooperation of their elected representatives.”[5]

In the inaugural address J.R. Biden has equated democracy to America in order to emphasize the role of democracy in America’s life: “This is America’s day. This is democracy’s day. The day of history and hope” [4]. It is the imagery component and the concept of democracy is equated to the concept of America, which has traditional features in the people’s cognition, as America is their motherland.

Then J.Biden has mentioned that democracy is “the right to dissent peaceably” to demonstrate that all points of view must be accepted, despite citizens’ political preferences : “To all those who did not support us, let me say this: hear me out as we move forward. Take a measure of me and my heart. And if you still disagree, so be it. That’s democracy. That’s America. The right to dissent peaceably, within the guardrails of our Republic, is perhaps our nation’s greatest strength” [4]. It is the value-oriented component of the concept of *democracy* and it can be explained in relation to the values entrenched in the society, as the right to dissent peaceably is a value for Americans and they always fight when their rights are violated.

Finally, J. Biden has equated democracy to the Constitution: “I will defend the Constitution. I will defend our democracy” [4]. The concept of democracy can be again explained in relation to the values entrenched in the society. The Constitution is a guarantee that citizens’ rights won’t be violated and is highly respected among

people. So, it is also a value-oriented component of the concept of *democracy*.

To sum up, in inaugural address J.Biden has demonstrated the priority of democracy in the further life of America. He has equated this concept to the concepts of *America*, *the Constitution* and *right*. In these equations we see the relation to the values entrenched in the society and the traditional features found in the people's cognition.

References

1. Воркачев С.Г. Счастье как лингвокультурный концепт: монография. – Москва: Гнозис, 2004. 192 с.
2. Кубрякова О.С. Краткий словарь когнитивных терминов: словарь. – Москва:Филол. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. 245с.
3. Самойлова І. В., Подвойська О. В. Лексичні особливості політичних промов URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2016_1_47
4. Inaugural Address by President Joseph R. Biden, Jr., 2021 / URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/>
5. Schmitter, Philippe C. Karl, Terry Lynn. What Democracy Is . . . and Is Not. / URL.: <https://muse.jhu.edu/article/225590/pdf>

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Коваль Ірина,

студентка магістратури

Науковий керівник доц., к. філол. наук,

доц. каф. прикладної лінгвістики

Блажко М.І

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

м. Ніжин

Протягом останніх десятиліть транспортна галузь зазнає кардинальних змін завдяки поширенню нових революційних технологій та розвитку науково-технічних сфер. Термінологія зазначеної сфери утворює особливий лексичний базис, який

постійно модифікується, удосконалюється та служить інструментом комунікації між фахівцями.

Насамперед потрібно дати визначення терміну як поняттю у сучасній лінгвістиці. Під терміном у нашому дослідженні розуміємо слово, або усталене словосполучення, що має одне значення і позначає наукове або спеціальне поняття. Терміни мають точне, конкретне значення й тому позбавлені суб'єктивно-оціночних відтінків. Значення термінів фіксуються у державних стандартах, спеціальних словниках, довідниках і вживаються у зафіксованому значенні в фахових текстах. [1;3].

Для перекладу фахових текстів застосовують сім способів перекладу:

- **Запозичення**, під яким розуміємо процес, результатом якого є поява та закріплення в мові певного іншомовного елемента. Запозичення дозволяють запроваджувати невідомі поняття або назви нової техніки, наприклад: die Logistik – логістика, назва однієї з сучасних наук XXI століття.

- **Калькування** є запозиченням особливого виду, логіка якого полягає у запозиченні з іноземної мови лише окремих елементів і їх подальший буквальний переклад: der Kühlwagen – вагон-рефрижератор, der Kabel – кабель, трос, das Klemmen – клема, зажим [2; 6].

- **Дослівний переклад** – позначає перехід від вихідної мови до перекладу, тобто йдеться про створення правильного ідіоматичного тексту, а перекладач стежить лише за дотриманням обов'язкових норм мови: *Das International Rail Transport Committee (CIT) ist ein Zusammenschluss von rund 100 Eisenbahnunternehmen und Reedereien, die internationale Personen – und / oder Güterverkehrsdienste erbringen.* **Міжнародний комітет залізничного транспорту (CIT)** є асоціацією близько 100 залізничних підприємств і судноплавних компаній, що забезпечують міжнародні пасажирські перевезення та / або надають фрахтові послуги [2; 5].

- **Транспозиція** – це термін для позначення вільного перекладу, коли перекладач підбирає способи роботи зі словом для досягнення еквівалентності. Транспозиція працює на грама-

тичному рівні та полягає в заміні однієї частини мови іншою без зміни значення: *Huckepackwagen ist eine spezialisierte Form des intermodalen Verkehrs und kombinierten transport.* – **Перевезення, які здійснюються на спеціальній залізничній платформі є спеціалізованою формою інтермодального транспорту та комбінованого транспорту** [2; 4].

- **Модуляція** – виступає певним варіюванням повідомлення, чого можна досягти, змінивши точку зору. Зазначений спосіб варто використовувати у випадку, коли кінцевий результат перекладу є граматично правильним висловом, але він взагалі не відповідає «духу мови перекладу»: *Da die Mehrheit der CIT-Mitglieder sich vertraglich verpflichtet hat, die ER CIV und CIM selbst auf den Verkehr von und nach diesen Staaten anzuwenden, stellt die Tatsache, dass sie noty et ratifiziert haben, kein unüberwindbares Hindernis dar.* Із тих пір як більшість членів СІТ вжили заходів, щоб застосовувати Єдині правила CIV і СІМ для залізничних перевезень, той факт, що зазначені держави ще не ратифікували КОТФ, представляється непереборним бар'єром при здійсненні залізничних перевезень на їх територію і з їх території" [2;5].

- **Еквіваленція** – цей спосіб демонструє як за допомогою різних стилістичних і структурних засобів можна описати конкретний випадок. Зазначається, що більшість прикладів еквівалентного способу перекладу – це сталі вирази, які входять до складу ідіоматичної фразеології.

- **Адаптація** – доречний спосіб у випадку використання, коли ситуація, про яку йдеться у вихідній мові, не існує у мові перекладу, тому її слід передати за допомогою іншої ситуації, що вважається еквівалентною[2].

У підсумку, варто сказати, що німецька термінологія транспортної галузі, як частина лексики, має потенціал подальших лінгвістичних досліджень, оскільки у зазначеній галузі науки спостерігаються постійні модифікації терміносистеми – створення нових та трансформація існуючих термінологічних одиниць.

Отже, як бачимо з наведених вище прикладів, для німецької фахової мови притаманна наявність спеціальної лексики, яка

служує забезпеченню потреб професійного спілкування зазначеної сфери людської діяльності.

Література

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод (теория и практика перевода).
2. Вине Ж., Дарбельне Ж. Технические способы перевода. Вопросы перевода в зарубежной лингвистике: монография, 1978. С. 157–167.
3. Кияк Т.Р., Огуй О.Д., Науменко А.М. Теорія практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
4. Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця». <https://pbcc.com.ua/download/uz-2018.pdf>
5. Deutsche Bahn Integrierter Bericht 2018 Auf dem Weg zu einer besseren Bahn <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.deutschebahn.com/resource/blob/4045194/462384b76cf49fe8ec715f41e4a3202a/19-03-IB-data.pdf&ved=2ahUKEwj-2IPVo736AhXpl4sKHmBBSEQFnoECBEQAQ&usq=AOvVaw0ISpKLMHfUHySEQRZdlHzz>
6. Eisenbahn und Modellbahn – Wörterbuch Deutsch – Englisch. RailroadandModelRailroadingDictionaryGerman-English. https://web.archive.org/web/20070418094638/http://www.ozdoba.net/rhb/dict_ger_eng.html

ЕВОЛЮЦІЯ МОЛОДІЖНОЇ СЛЕНГОВОЇ ЛЕКСИКИ ПІД ВПЛИВОМ ІНТЕРНЕТУ

Миколааско Юлія

студентка магістратури

Науковий керівник канд. пед. наук,

доц. каф. германської філології та методики викладання

іноземних мов **Нагач М. В.**

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

м. Ніжин

Сучасна людина не уявляє себе без Інтернету, все більша частина життя її є віртуальною, і така ситуація відкриває величезний простір для дослідження, запровадження нових ідей, пошуку нових рішень.

Завдяки інтернету з'явилися нові канали комунікації, виникли нові форми спілкування. Зрозуміло, що трансформація комунікативного простору змінила найголовніший засіб людського спілкування – мову, адже «кожна комунікативна ситуація вимагає певної мовної поведінки, реалізації засобів, визначальних для такої ситуації».

З кожним днем все більше і більше користувачів Інтернету реєструються і починають свою активну діяльність у нових соціальних мережах. Соціальна мережа – це спільнота людей, об'єднаних однаковими інтересами, уподобаннями або іншими причинами для безпосереднього спілкування між собою. Сучасні Інтернет-сервіси забезпечують користувачів усіма можливими інструментами для спілкування одне з одним – відео, чати, зображення, музика, блоги, форуми тощо. Специфіка цього виду медіа полягає в тому, що він надає можливість у спеціалізованому колі чи серед зацікавлених осіб обговорювати різні теми, які стосуються й суспільства загалом [1].

За словами В. Шпитального, «...соціальні мережі об'єднують мільйони людей, які використовують їх як інструмент спілкування між собою. Сучасна людина не уявляє себе без Інтернету, дедалі більша частина її життя стає віртуальною. Мова в соціальних мережах реалізується за допомогою різних каналів і може бути репрезентована письмовим текстом, зображенням, аудіо – та відеофайлами (І. Дзюбіна кваліфікує це як «активний спосіб ведення мережевої комунікації», а поряд із цим виділяє ще т. зв. «пасивний» варіант: у вигляді поширень (shares) та «лайків»). Письмовий текст, за В. Шпитальним, застосовується значно частіше, оскільки саме таку форму користувачі вживають для подачі 95% інформації» [5]. І. Дзюбіна відзначає вплив мережевого оточення, з-поміж інших складників комунікативного процесу, саме на мову як фундамент будь-якої комунікації: «...виникли нові форми спілкування. Зрозуміло, що трансформація комунікативного простору змінила найголовніший засіб людського спілкування – мову, адже «кожна комунікативна ситуація вимагає певної мовної поведінки, реалізації засобів, визначальних для такої ситуації» [3].

Основними характерними рисами соціальних мереж можна вважати реалізацію тенденції до розмовності, головними ознаками якої є спонтанність, неофіційність, діалогічність, ситуативна закріпленість, тенденція до стислості і експресивності і внаслідок цього вживання мовних елементів неформального спілкування. Саме своєрідна діалогічність дозволяє автору посту задалегідь бути впевненим в негайному отриманні потрібної йому відповіді від адресата. Цей діалогічний характер електронних повідомлень обумовлює їх неформальну організацію, що імітує розмовну спонтанну мову. Для компенсації відсутності вербальних засобів вираження емоцій використовуються смайлики і різні анімаційні ефекти, запропоновані розробниками інтерфейсу [1].

Своєрідна діалогічність, властива мові соцмереж, дозволяє автору поста задалегідь бути впевненим у негайному отриманні потрібної йому відповіді від адресата. Цей діалогічний характер електронних повідомлень обумовлює їх неформальну організацію, що імітує розмовну спонтанну мову. Характерно, що монологічне мовлення в умовах спілкування в соціальних мережах теж набуває спрямованості на діалог. Пишучи повідомлення, статуси або пости, користувач усвідомлює, що вони будуть прочитані іншими, а тому використовує різноманітні риторичні запитання, звертання до потенційних співрозмовників. Для компенсації відсутності невербальних засобів вираження емоцій використовуються смайлики і різні анімаційні ефекти, запропоновані розробниками інтерфейсу [3].

Невербальна мова в соціальній мережі Facebook, наприклад, замінюється на своєрідну мову жестів, яка реалізується через поведінку із залученням відповідних функцій інтерфейсу. Сюди належить т. зв. «лайк» – лаконічний спосіб висловити своє ставлення, думки погляди або симпатію. Популярною функцією в Facebook є також «роке» («штурхнути») – спосіб сказати «привіт» або пофліртувати.

Іншим важливим чинником впливу соціальних медіа на мову є те, що мовна діяльність тут здебільшого виявляється у

формі спонтанного письма, що не тільки дає можливість металінгвістичних роздумів, а також розвиває норми письмового чатоподібного стилю, що є відносно новою практикою використання мови [6].

Досить часто для надання власним повідомленням емоційного забарвлення та експресії, в очікуванні на таку ж відкриту, а головне широку реакцію, комунікатори в соцмережах, застосовують стилістично знижену лексику: жаргонізми, сленгізми, вживання великої кількості аббревіатур та скорочень, використанні смайлів та ін.

Використання сленгових лексичних одиниць пояснюється такими факторами:

- неоднорідність соціального статусу користувачів соціальних мереж та мікроблогів;

- анонімність спілкування, що, в свою чергу, створює умови для виникнення віртуальної особистості, яка може відрізнитися від особистості в реальному житті. В результаті цього створюються сприятливі умови для зниження почуття відповідальності та страху осудження з боку інших користувачів [2];

- подальше поширення тенденції до демократизації мовлення [4].

Отже, Інтернет – це інформаційно-комунікативне середовище з високим модусом комунікативності, експресивності й діалогічності. Соціальні мережі, де здебільшого відбувається спілкування за допомогою писемних текстів, створюють новий спосіб комунікації, яка за зовнішнім виглядом нагадує усний різновид розмовного стилю. Соціальні мережі та Інтернет мають надзвичайно великий вплив на сучасну мову. Її вплив є багатоплановим. Під час функціонування мови в соціальних мережах можна споглядати такі зміни, котрі потрібні для пристосування мови до сучасних умов існування людей і соціальних мереж.

Література

1. Бергельсон М. Б. Мовні аспекти віртуальної комунікації. Вісник МГУ. Лінгвістика і міжкультурна комунікація, 2002. С. 55–67.

2. Виноградова Т. Ю. Специфіка спілкування в Інтернеті. URL: http://www.philology.ru/linguistics1/vinogradova_t-04.htm.

3. Дзюбіна О. Комунікативний аспект соціальних мереж Facebook і Twitter. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Філологічні науки, 2, 2016. С. 218-222.

4. Каптюрова В. В. СЛЕНГ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА МІКРО-БЛОГІВ. URL: <http://langcenter.kiev.ua/Lingvistika%202012/Картурова%20VV%20134-140.pdf>

5. Шпитальний В. В. Використання української мови в соціальних мережах. Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес: тези доп. Міжнар. наук.-теор. конф. студ. і аспір., 19-20 квітня 2016 р., м. Харків: у 3 ч. Ч. 3/ редкол. Є. І. Сокол [та ін.]. Харків: НТУ "ХПІ", 2016. С. 60-61.

6. Danet B. Cyberplay: Communicating online. Oxford: Berg Publishers, 2001.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ І МЕТОДОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Терещенко Валентина

студентка магістратури

Науковий керівник канд. пед. наук,

доц. каф. прикладної лінгвістики

Ларіна Т.В.

Ніжинський державний університет ім. М.Гоголя

м. Ніжин

За останні роки саме освітянська галузь зазнала велику кількість реформацій та нововведень, значною мірою зросли контакти з англomовним світом, власне через швидкий темп обміну досвідом та зміни форм навчання, не існує єдиного консолідованого словника термінів пов'язаних з педагогікою та методикою викладання, в той час як сучасний світ пропонує нові види навчання, наприклад ітераційне навчання, інклюзивне навчання, навчання через відкриті завдання і ситуації, тощо. Не всі освітяни володіють іноземною мовою на такому рівні, щоб

звернутися до першоджерел і ось тут, перекладач виступає посередником і саме від його вмінь, хисту та розуміння залежить впровадження інноваційних стратегій.

Сучасний англомовний педагогічний дискурс вивчається такими дослідниками як В. Андрієвська, Н. Абабілова, В. Білокамінська, В. Білик, Н. Гут, Н. Міщенко, Ю. Зацний, Т. Кияк та ін., але як зазначає В. Карабан, під час перекладу термінології виникають певні труднощі, адже адекватний переклад є неможливим без додаткових знань, пов'язаних із походженням, класифікацією, функціонуванням та особливостями перекладу саме термінів. Переклад термінів вимагає знання тієї галузі, якої стосується переклад, розуміння змісту термінів англійською мовою і знання термінології рідною мовою й відбувається в два етапи: 1) з'ясування значення терміна (в контексті); 2) переклад значення рідною мовою.

Розповсюдженими способами перекладу з англійської мови термінів, які стосуються педагогіки та методики викладання є:

1) транскодування: *agency* – агентність, *cognitive* – когнітивний, *conceptual* – концептуальний, *creativity* – креативність, *facilitator* – фасилітатор, *monitoring* – моніторинг;

2) транскодування абревіатур: *SDG* (Sustainable Development Goals) – Цілі «SDG» (Цілі сталого розвитку), *PIRLS* (Progress in International Reading Literacy Study) – Проєкт «PIRLS» (Міжнародне дослідження «Дослідження якості читання і розуміння тексту»), *PISA* (Programme for International Student Assessment) – Програма «PISA» (Програма міжнародного оцінювання учнів);

3) калькування: *cooperative and collaborative* – кооперативний і колаборативний, *pupils with social needs* – учні з особливими потребами, *inclusive education* - інклюзивна освіта;

4) опис: *playful integrated pedagogy* – педагогіка, що ґрунтується на ігровому діяльнісному підході, *problem-based active learning* – активне навчання, спрямоване на розв'язання проблем, *recall skills* – навички відтворення інформації з пам'яті, *science self-efficacy* – впевненість у власних знаннях у галузі природничо-наукових дисциплін

Отже, способи перекладу сучасних англомовних педагогічних і методологічних термінів українською мовою можуть бути різними.

Література

1. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С.В. Термінологія та переклад: навчальний посібник. Вінниця: Нова кн., 2010. 232 с.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми: посібник. Вінниця: Нова книга, 2004. 574 с.
3. Кияк Т.Р. Функції та переклад термінів у фахових мовах. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2007. Вип. 32. С. 104–108

ТИПОЛОГІЯ КОНСТРУКЦІЙ НА ПОЗНАЧЕННЯ ДУШЕВНОГО СТАНУ В ОПОВІДАННЯХ ЮДІТ ГЕРМАНН (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Тимошенко Аліна,

студентка магістратури

Науковий керівник канд. філол. наук,

доц. каф. прикладної лінгвістики

Блажко М.І.

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

м. Ніжин

Когнітивний підхід до вивчення мови пояснює мовні явища та способи їх реалізації у мовленні. У нашому дослідженні ми робимо спробу виділити і пояснити мовні феномени за допомогою ідеї про те, що людина засвоює мову в актах вживання з їх подальшим узагальненням у вигляді структур різного ступеня абстракції [2].

Під конструкціями в нашій роботі ми розуміємо певний відрізок мовлення, який складається з двох, трьох або навіть п'яти елементів, які об'єднуються за певним значенням або функцією.

Нами було виокремлено чотири типи та три підтипи конструкцій на позначення душевного стану головних персонажів оповідань Юдіт Германн: *соматичні конструкції*, які поділяються на *двокомпонентні*, *трикомпонентні* та *багатокомпонентні*, *дієслівні конструкції на позначення самопочуття*, *дієслівні конструкції на позначення візуального сприйняття*, *дієслівні конструкції на позначення говоріння*.

Соматичні конструкції це ті конструкції, які стосуються частин тіла людини. За виразом обличчя ми можемо дізнатися, що відчуває людина, в якому душевному стані вона перебуває. В нашій роботі ми поділяємо їх на три типи: *двокомпонентні соматичні конструкції*, *трикомпонентні соматичні конструкції* та *багатокомпонентні соматичні конструкції*.

Під *двокомпонентною конструкцією* розуміємо словосполучення двох компонентів, одним з яких є іменник-соматизм. Другим компонентом може бути прийменник або прикметник. Наприклад, у реченні *Constanze gießt heißes Wasser in den Kaffeefilter und zieht ein entnervtes Gesicht* (Hermann, 2018: 187) обличчя Констанц виснажене..

Трикомпонентна конструкція це словосполучення трьох компонентів, одним з яких є іменник-соматизм. Другим компонентом є прийменник та третім компонентом є прикметник, який уточнює вираз обличчя головного героя та душевний стан. Наприклад, *In der Küche sitzen Nora und Kaspar schweigend und mit gespannten Gesichtern* (Hermann, 2018: 46), конструкція *mit gespannten Gesichtern* (з напруженими обличчями) описує напругу між Норою та Каспаром, їх прихований конфлікт з ознаками роздратування.

Багатокомпонентні конструкції складаються з чотирьох і більше компонентів, одним з яких є іменник-соматизм, другим може бути прийменник або присвійний займенник. Третім або навіть четвертим компонентом є прикметники. Наприклад, [...] *er (Hunter) vermutet irgendwo dort ihren Mund, den schmalen, aufgeregten, unruhigen Mund* (Hermann, 2018: 137), конструкція *den schmalen, aufgeregten, unruhigen Mund* (тонкий схвилюваний

неспокійний рот) у словосполученні з дієсловом *vermuten* [1] описує душевний стан схвильованої дівчини.

Дієслівні конструкції на позначення самопочуття – це поєднання дієслова *sich fühlen* (відчувати себе) та одного або двох прикметників.

Під *дієслівними конструкціями на позначення візуального сприйняття* ми розуміємо поєднання дієслів *bemerken* або *sehen, ansehen, schauen, aussehen* з одним або більше прикметниками, які підсилюють та допомагають краще зрозуміти душевний стан героя.

Дієслівні конструкції на позначення говоріння є словосполученням дієслова *sagen* (говорити) та одного чи більше прикметників. Конструкція *sagte erschöpft* (сказав виснажено) зображує виснаженого Маркуса: *Wir standen vor ihrer Wohnungstür, und sie hielt ihren kleinen, braunen Daumen fest auf die Klingel gedrückt, die Klingel schrillte, Markus Werner hungerte auf dem Treppenabsatz herum, wischte sich die Nase ab und sagte erschöpft: "Ich kann nicht mehr."* (Hermann, 2018: 108).

Отже, за допомогою соматичних конструкцій можна дізнатися, що в більшості випадків обличчя передає сильну внутрішню напругу з ознаками роздратування, виснаження, тривоги, смутку, хвилювання та внутрішній неспокій у героїв оповідань. Дієслівні конструкції на позначення самопочуття передають самотність, душевне полегшення, відчуття порожнечі, пригніченість. Дієслівні конструкції на позначення візуального сприйняття передають роздратування, злість, збентеження, втому, розгубленість, самовдоволення, безпорадність.

Література

1. DUDEN online. URL: <https://www.duden.de/rechtschreibung/vermuten> (дата звернення 08.10.2022).
2. Tomasello, M. First steps toward a usage-based theory of language acquisition. *Cognitive Linguistics*. 2000. 11(1-2), 61–82.

PATHOS IN NEWS ABOUT WAR

Чорний Дмитрій

Студент 2-го курсу магістратури
Науковий керівник канд. філ. наук,
доц. каф. германської філології та методики викладання
іноземних мов

Талавіра Н. М.

*Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
м. Ніжин*

Concept of war describes suffering it is revealed in different texts through such emotions as anger, grief, sorrow, fear, feebleness, desires of revenge, etc. Feelings and emotions are correlated with rhetorical tool of pathos in different texts.

Pathos is a classical mode of persuasion that is represented through different texts with a help of different emotions and emotional proofs [2, p. 7], in our case some bad feelings, because it is an axiom that war evokes mostly negative emotions.

Pathos can be presented with a help of direct emotion such as shock, fear, astonishment and it can be hidden in the text. Sometimes emotions are linked with needs of safety. Motivational strategies that appeal to need of safety determine the use of predicates or verbs that activate power relations [1, p. 13], such power relations may be found between subject and predicative centre of the sentence. For example, “*I immediately felt that **this photo** painfully responded to me, and I could not understand why,” she said. (BBC 07.04.2022) The adverb *painfully* is used to emphasize a quality, action, or situation that is unpleasant or not wanted [3] This relation shows that some negative emotions are evoked and that is appellation to pathos.*

The image from April 2, one of many showing the horrors of war in the town, struck a chord instantly with Anastasia Subacheva [BBC 07.04.2022]. The additional information in parenthesis (the part which is separated by commas) represents some unpleasant notion and the relation between main parts of the sentence shows the evoking of some negative emotions. An idiom *to strike a chord*

means that something causes people to remember something else because it is similar to it [3] in our case it is the notion connected with war which has already been mentioned in the text.

The scenes of bodies littering the streets and shallow graves in Bucha sparked outcry from global leaders this week and a renewed push to isolate Russia on the world stage (BBC 07.04.2022). *Sparked outcry* is the reaction which evokes some negative emotions. *Renewed push* of Russia to isolation is a measure to deal with a threat it means it describes the need for safety.

Pathos in news describing war can be revealed with the help of emotions mentioned in the article for, example *mass civilian deaths shocked the world* (BBC 07.04.2022). The emotion of *shock* is described here, hence it shows the idea of pathos.

“A child will always be waiting for her mother,” she wrote on Telegram, adding she was looking for Ms Filkina’s body to bury it (BBC 07.04.2022). In this case pathos evokes the emotion of grief or sorrow due to missing a dead person, because *always be waiting* shows her progressive desire to meet her mother again though she is dead.

It is vivid through the examples from the article that the emotions in the article about war are negative, pathos evokes negative emotions such as, shock, grief and sorrow in order to make an addressee more compassionate. Pathos can be presented with the help of power relations, showing that one notion influences another and evokes some reaction to a threat, with the idea of needs for safety, directly named emotions, or other emotions that are hidden in the context of a sentence.

References

1. Потапенко С.І. Когнітивна риторика потреб: Стратегії побудови англомовних текстів новин: Одеський лінгвістичний вісник, 2013, Вип. 2.
2. Tiner, Elza C. Teaching Freshmen to Reason – And Live – Through Aristotle’s Modes of Persuasion: OSSA Conference Archive. 110 p.
3. Cambridge dictionary, available at: <https://dictionary.cambridge.org/>

ВИКОРИСТАННЯ ПРЕЦЕДЕНТНИХ ФЕНОМЕНІВ У РЕКЛАМІ АМЕРИКАНСЬКИХ АВТОМОБІЛІВ

Швець Назар

студент магістратури

Науковий керівник канд. пед. наук,

доц. каф. теорії та практики іноземних мов

Паладьєва А.Ф.

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла

Тичини,

м. Умань

Важливу роль у розвитку особистості відіграють тексти, у тому числі й людина у процесі свого життя черпає всі необхідні відомості про навколишній світ з текстів. Далі ці відомості переробляються у людській свідомості, поступово утворюючи основну базу знань, отже, і мови.

Різні фрагменти текстів, можуть бути знайомі людині, або ці фрагменти текстів впливають на появу нових, власне відображення уже знайомих текстів і отримало назву прецедентні феномени (ПФ). До прецедентних феноменів науковці відносять феномени, які добре відомі значній частині представників національно-лінгвокультурної спільноти; які актуальні в когнітивному (пізнавальному) плані та які постійно відтворюються у мовленні [1, с.7]. Отже, прецедентні феномени – це особлива група вербальних або вербалізованих феноменів, відомих будь-якому середньому представнику певної лінгвокультурної спільноти, які входять до когнітивної бази даної спільноти.

Часте використання ПФ у мові реклами дозволяє рекламодавцям покращити спосіб передачі своїх ідей, допомагає привернути увагу до товару, що продається засобами похідного тексту, а також встановлює певне співвідношення тексту, що виробляється, з попереднім.

Так, наприклад, у рекламі американських автомобілів досить частим є вираз American Dream:

An American Dream.

Great space inside the car.

Best styling. 50's best.

Elegance and comfort. (Малюнок 1)

Американська мрія – це вираз, який часто вживається для позначення життєвих ідеалів жителів США як у матеріальному, так і в духовному сенсі. У «Політичному словнику» Вільяма Сефайра (Safire's New Political Dictionary. Random House, New York, 1993) американська мрія тлумачиться як ідеал свободи та можливостей, сформований «батьками-засновниками»; духовна міць нації. Якщо американська система – це скелет американської політики, то американська мрія – її душа. Фактично, американська мрія у розумінні пересічного обивателя не лише в США, а й в цілому світі – це свобода та добробут, тобто те, до чого прагне кожна людина.

Часте використання прецедентних висловлень у рекламних текстах пояснюється їх авторитетністю, притаманною їм достовірністю, а також спільним із рекламним текстом спонукальним іллокутивним потенціалом. Серед прецедентних висловлювань, які використовуються у рекламних текстах часто зустрічаються фразеологізми, наприклад:

Something old, new and blue.

Meet a remarkable '41 Cardilac! (Малюнок 2)

Цей вираз означає, що у нареченої в день весілля обов'язково має бути "щось старе, нове, блакитне та взяте у позику." Всі ці невеликі та милі дрібниці символізують любов і турботу до вас мам, бабусь, сестер і подруг. Адресат одразу потрапляє в атмосферу довіри, присмних емоцій, піклування. Крім того, в даній рекламі є вдале поєднання вербальних засобів впливу на споживача з невербальними, оскільки колір рекламованого автомобіля на зображенні є блакитним.

Використання у рекламному тексті прецедентного імені, яке має високий асоціативний потенціал та апелює до відповідних культурологічних знань адресата, сприяє мінімізації рекламного тексту, що є важливим для текстів реклами як текстів малої

форми [2], та дозволяє передавати інформацію про цільову аудиторію в емотивно-образній формі:

OH LORD, IT'S A '32 FORD! (Малюнок 3)

Безумовно, сучасне суспільство знаходиться в процесі безперервного розвитку та змін, які зачіпають абсолютно всі сфери діяльності людини. Реклама є невід'ємним атрибутом будь-якої підприємницької діяльності, а її ефективність залежить від мовного оформлення рекламного тексту. Ця ефективність забезпечується використанням прецедентних феноменів, оскільки вони є добре відомими адресату, швидко викликають асоціативний ряд, не потребують великих зусиль та часу для декодування.

Література

1. Белова А. Д. Видеориторика в современном коммуникативном пространстве. Лингвистика XXI столетия : новые исследования и перспективы. 2010. № 4. С. 22-34.

2. Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании. Филологические науки. 2001. № 1. С. 64-72.

3. Phraseologismen in Text und Kontext. Herausgegeben von Jan Wirtler. – Bielefeld: Aisthesis-Verl. 1998

Додаток

СЕКЦІЯ № 2
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

**ЗМІСТ І СТРУКТУРА АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ**

Байдаліна Яна,

студентка магістратури
Науковий керівник канд. пед. наук,
доц. каф. прикладної лінгвістики

Халимон І.Й.

*Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
м. Ніжин*

Засвоєння лексичної складової іншомовного спілкування завжди визначалося головним компонентом вивчення мови. У методиці навчання іноземних мов питання формування лексичної компетентності завжди займає важливе місце на кожному занятті, оскільки засвоєння лексики є необхідною передумовою оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю.

Упродовж багатьох десятиліть науковці досліджували проблему навчання лексичного матеріалу та це питання залишається актуальним й до сьогодні. Проблема формування лексичної компетентності займалися такі науковці: К.В. Александрова, О.Б. Бігич, Н.Ф.Бориско, В.А. Бухбіндер, Н.І. Гез, Г.О. Друзь, Н.М. Жилко, І.О. Зимня, Ю.В. Кузьменко, А.А. Міролюбова, С.Ю. Ніколаєва, Л.С. Панова, Ю.І. Пасов, В.Г. Редько, Г.В. Рогова, С.В. Смоліна, А.Н. Шамовий, С.Ф. Шатілов, В.Н. Шацький, та інші вітчизняні і зарубіжні вчені. Зокрема, П.К. Бабинська виконала аналіз методичних підходів до навчання лексики. С.Ф. Шатілов розробив етапи автоматизації та застосування нових лексичних одиниць.

Лексична компетентність – це здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мов-

лення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань та лексичної усвідомленості [1, с. 215]. Від рівня сформованості лексичних навичок, обсягу отриманих і засвоєних знань про лексичну сторону мовлення та динамічної взаємодії цих складових залежить успішність формування лексичної компетентності.

Розглянемо компоненти змісту англомовної лексичної компетентності (АЛК) учнів профільної школи. Одиницею навчання лексичного матеріалу є лексична одиниця (ЛО), яка може бути не лише словом, але й сталим словосполученням і навіть так званим “готовим реченням” (тобто таким, що не змінюється у мовленні) [1, с. 216]. Згідно з програмою, у профільній формуванні АЛК відбувається на лексичному матеріалі тем: «Я, моя родина, мої друзі», «Харчування», «Природа та дозвілля», «Подорож», «Свята та традиції», «Шкільне життя», «Спорт», «Погода», «Наука і технічний прогрес», «Мистецтво», «Робота і професії». [3]

На базі програмного лексичного матеріалу концентрично формують **рецептивні** й **репродуктивні** лексичні навички. **Рецептивна** лексична навичка – це автоматизоване сприймання й розуміння ЛО в усному та писемному мовленні, а саме: впізнання, диференціація та ідентифікація усної і письмової форм ЛО; співвіднесення ЛО з відповідним об’єктом чи явищем; обґрунтована здогадка про значення ЛО. **Репродуктивна** лексична навичка – це автоматизоване вживання ЛО в усному та писемному мовленні, а саме: відтворення ЛО у зовнішньому мовленні; миттєве сполучення ЛО з іншими словами, що утворюють синтагму і фразу за правилами лексичної сполучуваності; вибір відповідного стилю (офіційний/неофіційний) [1, с. 216]. Останнім компонентом АЛК є **лексична усвідомленість** – здатність учня розмірковувати над процесами формування своєї АЛК та оволодівати іншомовною лексикою, створюючи систему власних лексичних знань; свідомо реєструвати, розпізнавати і вживати лексичні одиниці різних рівнів, їх особливості та закономірності утворення і функціонування; усвідомлювати переваги й недоліки свого типу “мовця” і “учня” відносно оволодіння АЛК;

аналізувати лексичну сторону свого мовлення і робити відповідні висновки [1, с. 217].

Лексична компетентність складається з лексичних та граматичних елементів. Лексичні елементи включають стійкі вирази та однослівні форми. Стійкі вирази складаються з кількох слів, які вживаються як одне ціле: розмовні вирази/формули, у тому числі: непрямі експоненти мовленнєвих функцій: привітання, прислів'я, архаїзми; фразеологічні ідіоми, часто семантично непрозорі, застигли метафори, підсилювальні звороти. Їх – використання часто концептуально й стилістично обмежене; застигли, стійкі вирази, які вивчаються і вживаються як одне нерозривне ціле і є неподільними – одиницями, в яких слова або вирази, що вводяться, утворюють повнозначні речення; дієслівні вирази; вирази з прийменниками;– стійкі розмовні вирази, що складаються зі слів, які зазвичай вживаються разом. Другою складовою лексичних елементів є однослівні форми. Окрема однослівна форма може мати кілька різних значень (полісемія). Однослівні форми включають члени з відкритих класів слів: іменник, дієслово, прикметник, прислівник, хоча можуть включати також і закриті лексичні ряди (дні тижня, місяці року, міри ваги та розміри і т.д.). Особливу увагу доцільно звертати на вживання слова в конкретному реченні. Мова йде про контекст, без наведення якого доречно використання лексичної одиниці у процесі спілкування стає складнішим. Систематичний підхід і постійне повторення слів відіграють не менш важливу роль.

Формування АЛК у школярів відбувається шляхом проходження декількох етапів: 1) підготовчий, або орієнтовно-ознайомлювальний етап формування включає в себе ознайомлення з новими ЛО та їх пояснення; 2) етап автоматизації ЛО у стереотипних ситуаціях на рівні слова, словосполучення, фрази, під час якого варто проводити паралелі та різні асоціації зі словами, котрі вивчаються, наприклад за допомогою схем та інтелектуальних карт; 3) етап автоматизації ЛО на рівні понадфразової єдності у варіативних ситуаціях передбачає використання вив-

чених ЛО на практиці в різноманітних вправах на перевірку словникового запасу та під час дискусій [2, с. 13-14].

Отже, ЛК – це можливість сприймати та використовувати в різних контекстах лексичні знання, навички та вміння. Важливість цієї компетентності заключається в здатності людини застосовувати знання мови під час спілкування. Велику увагу слід приділяти формуванню ЛК.

Література

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ. Ленвіт. 2013. 590 с.

2. Гордєєва А. Й., Кулик С. Й. Формування англомовної лексичної компетентності молодших школярів із використанням карт пам'яті. Іноземні мови. 2013. №2. С. 13-18.

3. Навчальні програми з англійської мови для учнів 5-11 класів. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>

4. Подосиннікова, Г. Формування англомовної лексичної компетентності на матеріалі ідіом в учнів 9 класу закладів загальної середньої освіти. Іноземні мови. 2020. №14. С. 41-42.

FACTORS CAUSING HIGH SCHOOL STUDENTS' INHIBITION IN SPEAKING DURING ROLE PLAY ACTIVITIES

Єрмоленко Вікторія,

студентка магістратури

Науковий керівник канд. пед. наук,

доц. каф. германської філології та методики викладання

іноземних мов **Смелянська В.В.**

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

м. Ніжин

A large and growing body of literature has investigated the issue of inhibition, which is often evident in high school students when teaching speaking and researchers attempted to identify which factors provoke inhibition in role plays in the process of learning English as a foreign language (EFL).

According to Richards, et al. [4] inhibition is a negative factor that hinders students from their natural performance and makes them act in a reluctant, hesitant or anxious way. During the research we identified all the inhibition factors in order to know how EFL teachers can deal with them. The first factor is language knowledge. Students are usually anxious when it comes to speaking, if they have poor vocabulary and knowledge of grammatical rules. According to Schmitt [5] vocabulary is recognized as an important component of L2 performance and proficiency and serves as a basis for overcoming inhibition in role plays. Secondly, affective factors have a serious impact on students' success in English interaction. This group of factors include anxiety, self-esteem, lack of motivation, shyness, and lack of self-confidence, which influence students' speaking performance in role plays. Finally, teacher factors play a significant role in students' inhibition. These factors can be teaching and assessment methods or positive and negative attitudes towards students and their abilities. All of these factors may motivate or demotivate their students in learning English.

So far, there has been a lot of research conducted, which suggests possible ways for both teachers and students to overcome students'

inhibition in role play activities. Surveys such as that conducted by Thornbury [6] have shown that regular implementation of speaking activities, which contain dramatic component, set useful background for using language in a real life and help to reduce students' anxiety and inhibition in interaction. Besides, using stage property in the process of role play activities are necessary as well. Budden [3] claims that using realia helps students to put themselves into somebody else's shoes, promotes engagement and lessens stress, anxiety and inhibition. This view is supported by Anderson [2], who states that the use of realia and stage property is important for the formation of students' foreign language competence, especially for those of a high specialized school, and also creates situations in which a student can find himself in a real life. These methods can definitely reduce students' inhibition, and moreover, they may even increase motivation to interact in role plays.

Therefore, this study investigates 2 research questions:

- 1) Which of the inhibition factors have greater impact on students' participation in role plays in EFL lesson?
- 2) Which of the methods may be applied to help students reduce inhibition during role play activities?

The study was performed in Ukraine, Nizhyn school №15 with the participation of the high school students of the 10th grade and an EFL teacher, who worked in the named school. The high school students' average age was 15-16 years old (4 males and 6 female). The L1 of the students was Ukrainian, and the proficiency level of English of the students was A2-B1.

The research used questionnaire as a quantitative method, and individual interview was used as a qualitative method. The questionnaire was designed to survey high school students and was created by analogy to Abedini and Chalak [1]. All of the items were designed according to 5-point Likert scale. Similarly, interview questions were designed for an EFL teacher to identify the factors that cause students' speaking inhibition during participation in role plays.

Through the employment of the questionnaire for the students, the first research question has been addressed. Regarding the findings of research question 1, it was found that English grammar rules, making

mistakes, losing concentration, lack of confidence, anxiety and nervousness, and finally negative evaluation very often caused inhibition in speaking during role play performance.

Research question 2 aimed at exploring strategies that teachers may employ to reduce students' inhibition in role play performance. According to the teacher's interview answers, it was revealed that most of the students usually felt anxiety when communicating with others in front of the class. Thus, lack of confidence was the main reason for students' inhibition. The next reasons for inhibition in speaking were lack of grammar practice, different emotional conditions and fear of negative evaluation. The teacher provided her answers with methodological recommendations. She claimed that it's important to practice or revise grammar patterns which are useful for the role plays for students to recollect rules; use small talks in the beginning of speaking lessons to reduce negative emotional conditions; never interrupt students when they perform in role plays, but do it afterwards; evaluate objectively and always have private conversations if students are not satisfied with the mark; and finally, never make students feel they can't do something and support them as much as its needed.

Thus, this study reveals that there are many factors that may cause inhibition in speaking, but both high school students and teachers are able to reduce such influence by implementing different methods for effective role play performance.

Жирепарыпа

1. Abedini, F., Chalak, A. (2017) Investigating the inhibitive factors in the speaking of Iranian EFL learners. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, 4 (6), 82-97.
2. Anderson, J. (2006). *Role-plays for today photocopyable activities to get students speaking*. Ernst Klett Sprachen GmbH.
3. Budden J. (2004). *Role-play*. British Council. Retrieved from: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/role-play>.
4. Richards, J. C., Schmidt, R. (2002). *Longman dictionary of applied linguistics and language teaching*. Harlow, UK: Longman.
5. Schmitt, N. (2010). *Researching vocabulary: A vocabulary research manual*. New York: Macmillan.
6. Thornbury, S. (2005). *How to teach speaking*. Pearson.

THE ROLE OF AUDIOVISUAL MEANS IN THE PROCESS OF LEARNING THE ENGLISH LANGUAGE

Максимишена Каріна,

студентка магістратури

Науковий керівник д-р пед. наук,

доц. каф. перекладознавства

Дмітренко Н.Є.

Вінницький державний університет імені Михайла Коцюбинського

м.Вінниця

Nowadays, we see different interest from teachers and methodologists in educational video films as an effective means of learning a foreign language. Audio recording is currently the most common means of auditory visualization. However, one should remember a certain limitation of the audio recording, namely, the absence of another type of communication: facial expressions, gestures, movements. Greater opportunities are provided by audiovisual means: cinema, educational television, video recordings, which have great advantages compared to phonorecords, where the complete lack of visual clarity hinders the perception of a foreign language.

Various films, film fragments, and video materials are used to deepen the educational process and give it maximum communicative focus. They create an additional language environment and reproduce the language situation with sound and visual means. For a short period of time allocated to watching a video plot or a video fragment, the student receives a large amount of information at once through two channels: visual and auditory. The visual range helps to better remember language structures, replenish lexical material and activates the development of speech activity and listening skills.

The specificity of the video is that it provides an opportunity to combine visual and sound images in typical circumstances, to offer students a speech situation in which, with the help of the teacher, they can find themselves in the role of active participants in communication. [2, p. 360]

Despite some progress (use of various Internet resources, programs, etc.), one of the difficulties of learning a foreign language is

still a very limited opportunity to communicate with native speakers. Therefore, an important task of the teacher is to create real and imaginary situations of communication in a foreign language lesson using different methods of work. Equally important is the involvement of schoolchildren in the cultural values of the people who speak the language. For these purposes, authentic materials - video films and various video materials - are of great importance. [1, p. 21].

The introduction of video into the process of learning foreign languages helps to solve many problems. The video serves as a strong incentive to learn foreign languages. Students get the opportunity to apply and expand their knowledge on unfamiliar authentic material. When they realize that they are able to understand the authentic language of a foreign language, their self-esteem and motivation to study the subject increases.

The use of video materials in English language lessons allows students to develop language skills and expand their horizons. They have the opportunity to learn about the history, traditions, and customs of the people of the country of the studied language. When working on a video fragment, all four types of communicative activity are involved: listening, speaking, reading and writing. The main focus is on listening, the most difficult aspect of learning a foreign language. [3, p. 48]

Also, the use of video materials in lessons increases the activity of students. When working with videos, students receive a huge amount of various information, which is very helpful for further work at the final stage - after viewing.

It is important to note that the use of videos is a very important method of improving the quality of students' knowledge and encourages them to apply their knowledge in practice.

Literature

1. Басіна А. «Методика викладанні іноземної мови в початковій школі.» Шкільний світ, 2007, 21 с.
2. Ленвіт К. «Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.», 2014, 360 с.
3. Куліченко Н. М. «Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови», 2015, 48 с.

ТРЕНУВАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ

Мозер Микита

Студент магістратури
Науковий керівник канд. філол. н.

Боровська О. О.

*Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського,
м. Вінниця*

Модальні дієслова слугують для передачі найтонших відтінків сумнівів та ймовірності. Зазвичай модальні дієслова використовують з інфінітивом 1 (теперішній час) та інфінітивом 2 (минулий час); варіант з інфінітивом 2 позначає завершеність дії.

Модальні дієслова широко розповсюджені в усіх видах мовлення, стилях та жанрах: в усному і письмовому мовленні, у художній літературі, публіцистичному, науковому стилі тощо [1, с. 233]. За умови вживання модальних дієслів для вираження припущення, вони частково втрачають своє первинне лексичне значення; використовуються в презенсі, рідше в претериті та ніколи в перфекті чи плюсквамперфекті

Враховуючи актуальність та поширеність цих засобів вираження модальності, для вивчення та закріплення модальних дієслів на основі публіцистичних текстів, були розроблені відповідні вправи, деякі з них будуть запропоновані в цій публікації.

Наприклад, візьмемо текст з популярного молодіжного журналу “BRAVO”, під назвою “10 Tipps zum Vokabeln lernen”. На основі повного тексту статті, який буде представлений у вигляді посилання, можна запропонувати учням наступний спектр вправ:

1. Unterstreiche alle Tipps mit “müssen”, “sollen” und “können”. Welche Bedeutungen haben sie?

2. Welche Endungen haben Modalverben in erster(ich), zweiter(du) und dritter(er/sie/es) Form Singular?

3. Was für Ratschläge zum Lernen von Vokabeln, Wörter, Regeln kannst du aus eigener Erfahrung nennen. Verwenden Konstruktion “man kann”.

4. Teilt ihr euch in die Gruppen und berichtet anderen Lernenden über eure Tipps zum Erlernen von Vokabeln. Sammelt diese Tipps und bildet Regeln zum Erlernen mit der Konstruktion “man soll”.

Сама тема є релевантною, за рахунок частих помилок, які виникають в учнів з різними звуками німецької мови під час читання чи говоріння. Також наявність вправи, де учні діляться своїми порадами щодо вивчення нових граматичних конструкцій або слів допоможе учням відпрацювати комунікативні навички в поєднанні з навичками граматичними.

Під час розробки вправ було зазначено, що публіцистичні тексти є досить зручним матеріалом, на базі якого, можна створювати вправи для тренування різноманітних компетенцій. Також користь від подібних засобів полягає в тому, що засоби масової інформації пропонують великий спектр тем, що є позитивним фактором для підготовки вправ до різної тематики уроку. Це допоможе адаптувати тему вивчення модальних дієслів до різних підручників, де ця граматична тема подаватиметься через різні соціальні контексти.

Кожний набір вправ орієнтований на підготовку до певного комунікативного цільового завдання, що є важливою складовою у тренуванні комунікативної компетенції учнів, а також у підготовці учнів до реального спілкування.

Література

1. Abraham W. Modalität und Modalverben. Wohin führt uns die Syntax – wie weit brauchen wir die Pragmatik? Tübingen: Stauffenburg, 2004. S. 3-14.

2. Baumann C. Bedeutung und Gebrauch der deutschen Modalverben. *Lexikalische Einheit als Basis kontextueller Vielheit (Linguistik – Impulse und Tendenzen 72)*. Berlin, Boston : De Gruyter, 2017. 461 S.

3. Diewald G. Die Modalverben im Deutschen: Grammatikalisierung und Polyfunktionalität. Tübingen: Niemeyer, 1999. 454 S.

4. Kaiser J. „Absolute“ Verwendungen von Modalverben im gesprochenen Deutsch. Eine interaktionslinguistische Untersuchung. *Ora Lingua*. 15. Heidelberg : Winter, 2017. 332 S.

5. Tipps zum Vokabeln lernen | BRAVO. *Bravo.de*. URL: <https://www.bravo.de/10-tipps-zum-vokabeln-lernen-382617.html> (date of access: 28.01.2022).

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОЇ ЛІНІЇ «ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА» НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Мотруніч Валерія,

студентка магістратури

Науковий керівник канд. пед. наук,

доц. каф. англійської філології

Глазунова Т.В.

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця

Змістова лінія «Здоров'я та безпека» є основною у навчально-методичних комплексах з англійської мови в старших класах, що застосовуються в умовах у закладах загальної середньої освіти і, безсумнівно, сприяє формуванню загальнокультурних компетенцій, які є базовими для успішного функціонування в суспільстві та набуття гармонії з собою і суспільством. Правильно підібрані завдання мають бути орієнтовані не тільки на розвиток різних мовленнєвих умінь (говоріння, читання, аудіювання та письма), але й також розкривати тему здоров'я та безпеки з різних сторін, дозволяючи повною мірою опанувати здоров'язберігаючу компетенцію і одночасно підвищити мовленнєвий рівень учнів.

У підручнику з англійської мови під редакцією О.Д. Карп'юк для старших класів смисловим лініям приділяється певна увага. У ході виконання завдань підручника формується здоров'язбережувальна компетентність учнів, які:

- є духовно / емоційно / соціально / фізично повноцінними громадянами;
- дотримуються здорового способу життя;
- беруть активну участь у створенні безпечного середовища для життя та праці [2, с.10].

Теми «Спорт», «Здоров'я», «Дозвілля» можуть бути використані для реалізації змістової лінії «Здоров'я та безпека», адже ці теми спрямовані на збереження здоров'я підростаючого покоління.

Крім того, сама структура кожного уроку сприяє реалізації цієї лінії завдяки:

- активним прийомам роботи (драматизації та інше);
- фізкультхвилинкам та вправам на розслаблення;
- змінам видів діяльності [3, с.5].

Позакласні заходи також можуть бути інтегровані у змістову лінію «Здоров'я та безпека». Наприклад, участь у «Тижні здорових звичок» або підготовка концерту чи вистави на цю тему старшокласниками для молодших школярів можуть додати до навичок, які формуються на заняттях.

Також старшокласники можуть підготувати проектно-дослідницьку роботу про наслідки використання сучасних біотехнологій або про правила безпечної поведінки в соціальних мережах. Важливо формувати в учнів негативне ставлення до вживання паління, алкоголю, наркотиків та інших шкідливих звичок; навчити їх розрізняти безпечну та небезпечну поведінку та її наслідки; обережно користуватися соціальними мережами та Інтернетом; розрізняти правдиву та перебільшену інформацію.

Окрім виконання завдань, передбачених підручником, змістову лінію «Здоров'я та безпека» можна реалізувати на уроках англійської мови через відповідні форми роботи:

- використання методів інтеграції, які допомагають зрозуміти, що в житті все взаємопов'язано, а знання, отримані на інших уроках, можуть знадобитися в будь-який момент на уроках англійської мови;
- здійснення кооперативного навчання, яке формує лідерські здібності, соціальні навички, вміння працювати в команді;
- використання рольових та ділових ігор, які наближають ситуацію до реального життя на уроках англійської мови;
- проектні технології, що формують творче мислення, почуття відповідальності, вміння працювати в команді та представляти результати своєї роботи;
- інтерактивні методи передбачають активну участь учнів на уроках англійської мови;

- перебування поза аудиторією на екскурсіях чи дослідженнях мотивує та активізує дітей пізнавати нове;
- звернення до досвіду учнів (personalization), перетворює їх на активних учасників навчального процесу та пов'язує навчання з життям;
- підвищення самооцінки формує здатність до самоаналізу, бачення власних помилок;
- взаємооцінка розвиває здатність порівнювати, аналізувати, оцінювати інших та сприймати критику [1, с. 2].

Таким чином, формування компетентності у рамках змістової лінії «Здоров'я і безпека» може бути здійснено на матеріалі відповідних тем підручника англійської мови О.Карп'юк у комплексі з додатковими вправами, розробленими для розвитку усіх видів мовленнєвих умінь. Цьому ж сприятиме використання відповідних форм навчальної діяльності.

Література

1. Адріанова Т.М. Застосування здоров'язберігаючих технологій на уроках англійської мови. URL: <http://pedkopilka.com.ua/blogs/andrianova-tatjana-anatolevna/primenenie-zdorovesberegayuschih-tehnologii-na-urokah-angliiskogo-jazyka.html> .
2. Гончар Т. С. Здоров'язберігаючі технології в навчальному закладі. Динамічні паузи. URL:http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/38459/.
3. Солощенко Т. В. Методичний лекторій «Здоров'язберігаючі технології на уроках англійської мови». URL:<https://infourok.ru/metodichniy-lektoriy-zdorovyazberigayuchi-tehnologii-na-urokah-angliyskoi-movi-575654.html> .

РОЗВИТОК УМІНЬ УЧНІВ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ ЯК СКЛАДОВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Недобитко Катерина

студентка магістратури

Науковий керівник

к. п. н., старший викладач

Лісниченко А. П.

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця

Уміння вести конструктивний діалог – важлива проблема сучасного суспільства, тому стає актуальним питання виховання та розвитку особистості, яка володіє навичками комунікації, уміє вести діалог, у якому здатна чітко висловлювати власну думку та дослухатися до думки співрозмовника. Ефективний розвиток мовленнєвих умінь і навичок учнів є метою навчання іноземної мови.

Діалог є складним комунікативним явищем, специфічною моделлю спілкування кількох співбесідників. У результаті постійного природного чергування реплік співрозмовників утворюється так званий «кругообіг мовлення», що здійснюється двома або більше співрозмовниками. Тому характерною рисою діалогічного мовлення вважають його двосторонній характер, що передбачає мінімум двох учасників [3]. Л. Безгула зауважує, що діалог на функціональному рівні являє собою мовлення у широкому розумінні, що є підґрунтям мови. Діалог на формальному рівні становить діалогічний текст, який є результатом реалізації діалогічного дискурсу. Діалогічний дискурс утворює мовленнєву діяльність людини, яка за своєю природою є когнітивна-кому-нікативною, результатом цієї діяльності є текст [2, с. 126].

В освітньому процесі діалог відіграє важливу роль передусім у формуванні комунікативної компетентності. Комунікативна компетентність є «інтегрованим, комплексним явищем і поєднує в собі знання, уміння та навички, здатності особистості, показники загальної культури, вміння спілкуватися з людьми» [1].

До основних комунікативних навичок К. Пономарьова відносить «уміння спілкуватися, слухати і чути партнера, співпрацювати, вільно, чітко і зрозуміло висловлювати свою точку зору, відстоювати власну позицію, аргументовано переконувати інших, бути толерантним до різних думок» [6, с. 4].

Усі ці уміння можуть ефективно реалізуватися у процесі усного діалогічного мовлення, де перед учнями постає низка завдань. Серед них виділяємо такі: 1) сформулювати власну думку, утворюючи репліку діалогу; 2) висловитись, дотримуючись правил інтонуювання та логічного наголошення; 3) вислухати та усвідомити думку співрозмовника; 4) бути готовим до полеміки з ним; 5) дотримуватись настрою, що відповідає ситуації та тематиці діалогу тощо.

Діалог є одним із тих методів навчання, які є найбільш наближеними до ситуації реального спілкування. Чітке окреслення етапів підготовки до діалогу та його безпосереднього проведення є важливим для формування в учнів уміння спілкуватися в реальному житті. Т. Труханова розглядає два підходи сучасної методики навчання діалогічного мовлення – «знизу вгору» і «згори донизу». На нашу думку, найбільш ефективним у навчанні учнів діалогічного мовлення є другий підхід, що передбачає попереднє ознайомлення дітей з новими словами та мовленнєвими структурами, соціокультурними особливостями мовленнєвого спілкування в певній ситуації. Робота з діалогом проходить чотири етапи. 1. Перший етап – учні сприймають діалог спочатку на слух, а потім слухають діалог ще раз, але вже з опорою на друкований текст діалогу. 2. Другий етап передбачає визначення і засвоєння особливостей діалогу. 3. Третій етап – драматизація, відтворення по ролям, тобто «присвоєння діалогу» або вивчення його напам'ять. 4. Четвертий етап – етап стимулювання діалогічного спілкування на основі подібної, але нової ситуації [7].

Пропонуємо для розвитку діалогічного мовлення застосувати імпровізований діалог, коли перед учнями стоїть задача підлаштувати свої репліки під ситуацію. Така робота максимально наближує учнів до ситуації реального спілкування, де вони розвивають свої комунікативні навички, серед яких уміння слухати співрозмовника, чітко висловлювати власні думки, толерантно

ставитись до думки іншого, іноді – уміння вийти з конфліктної ситуації та дійти компромісу. Імпровізований діалог на практиці вчить дітей тому, як важливо дотримуватись морально-етичних правил у спілкуванні, вміти чітко формулювати свою позицію та аргументовано її доносити до іншого, а також бути терпимим до думки іншого.

Важливою є підтримка учня з боку вчителя. Зокрема, мова йде про підтримку творчого, креативного мислення, що реалізується в діалозі за інтерактивної взаємодії і веде до нових знань. Ефективність формування діалогічних умінь у процесі навчання гуманітарних предметів може бути досягнута, якщо забезпечити кожному учню суб'єктну позицію, свободу вибору способу розв'язання навчальної проблеми, ситуацію успіху й самостійність у підході до пізнавальних відкриттів, колективний пошук істини й досягнення шуканого результату [5, с. 106]. Учителю має застосовувати «методику зближення і налагодження співпраці з учнем, побачити його внутрішні проблеми розвитку у процесі ведення навчального діалогу» [5, с. 106].

Отже, формування комунікативної компетентності учнів є досить тривалим процесом, що має реалізовуватись не лише на уроках мови, а й протягом усіх видів діяльності школяра. Вся робота на уроках має бути спрямована на учнів, на заохочення їх до спілкування та висловлювання. Це є можливим лише тоді, коли ситуації реального повсякденного буття з різних сфер нашого життя беруться за модель та основу типових ситуацій для обговорення на уроках в освітньому процесі [4, с. 42]. З огляду на зазначене, важливим є добирати актуальні для учнів теми діалогів, підтримувати їх пізнавальний інтерес та творчі уміння в процесі діалогічного мовлення.

Література

1. Альохіна Н. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців. URL: https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/4336/1/_doc%20%281%29.pdf
2. Безгула Л. Р. Комунікативно-прагматичні характеристики імпліцитних смислів у німецькомовному дискурсі. дис. ... доктора філол. наук : 10.02.04. Харків, 2008. 570 с.

3. Бобошко Т. М. Діалогічне мовлення як предмет лінгвістичних досліджень. URL: https://www.researchgate.net/publication/305479186_Dialogicne_movlenna_ak_predmet_lingvisticnih_doslidzen
4. Брецько, І. І. Діалогічне мовлення - основа для розвитку здібностей міжособистісного спілкування / І. І. Брецько, Т. М. Кравченко // Міжнародний научний журнал. 2016. №1. С. 39-42. URL: http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1027/1/mnj_2016_1%281%29__13.pdf
5. Васильківська О. Є. Навчання діалогічного мовлення старшокласників. URL: https://lib.iitta.gov.ua/715050/1/VOE_2013_DTiP.pdf
6. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови : методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 88 с. URL: <https://znayshov.com/FR/5696/125.pdf>
7. Труханова Т. Підходи у навчанні діалогічного мовлення. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. №104(2). С. 426-431.

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Стеценко Діана

Студентка магістратури

Науковий керівник канд. пед. наук,

доц. каф. прикладної лінгвістики

Плотніков Є.О.

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

м. Ніжин

У процесі вдосконалення шкільного навчання постала низка важливих проблем, які стосуються не лише розробки нових підходів до змісту предметів, а, головне, принципових змін у навчальному процесі. Зміцнення демократичних засад суспільства неможливо уявити без розвитку активних і незалежних особистостей. Школа орієнтована не лише на сформовані знання, переконання та творчу діяльність, а й на вміння самостійно шукати конкретні соціальні компетенції, які допомагають орієнтуватися в перипетіях сучасного

життя та застосовувати наявні знання на практиці [4, с. 50]. Актуальність проблеми пошуку ефективних форм посилення самостійної роботи зумовлена ще й тим, що навички самостійної діяльності формуються під час шкільного навчання. При цьому учням, які здобувають знання та способи їх отримання, особливо важливо усвідомлювати, що самостійна робота покликана виконувати завдання інших видів навчальної діяльності.

Розгляд наукових підходів до проблеми самостійної навчальної діяльності у вітчизняній психолого-педагогічній літературі дозволив зробити висновок про те, що провідна роль у ході організації продуктивної самостійної навчальної діяльності повинна приділятися освоєнню учнями мотиваційно-сислової та предметно-операційної сторін навчальної діяльності, способів загально-навчальних стратегій, насамперед всього мета-когнітивних та навчально-інформаційних стратегій навчального співробітництва, що значною мірою забезпечується за рахунок використання активних технологій та методів навчання; розвитку навчальної компетенції учнів, під якою розуміється здатність ефективно самостійно вчитися, усвідомлена та самостійна постановка мети, вибір адекватних способів діяльності, рефлексивна самооцінка та саморегуляція навчальної діяльності [1, с. 614]. Самостійна навчальна діяльність розуміється, таким чином, як внутрішньо мотивована, цілеспрямована навчальна діяльність учня, структурована і має потенціал, що розвиває, продуктом якої можуть стати зміни в самому учню. При цьому самостійна робота постає як засіб самостійної навчальної діяльності, що сприяє розвитку самоорганізації, формуванню стійкої саморегуляції та вольових якостей особистості.

У школі вивчення іноземних мов в більшій мірі потребує застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Формування лексичних навичок є одним із важливих завдань вивчення іноземних мов в школі. Отримати лексичні навички в школі – значить засвоїти значення і форми лексичних одиниць і вміти їх використовувати в різних видах мовленнєвої діяльності, тобто оволодіти навичками лексичного оформлення експресивної мови і навчитися розуміти лексичні одиниці на слух і при читанні [3].

При самостійному навчанні особливо чітко відчувається, що цілі і завдання освіти виходять не від освітнього закладу і викладача, а від учнів як споживачів освітніх послуг. Матеріали інтернет-ресурсів можуть активно застосовуватися в рамках самоосвіти або в якості завдання для домашнього вивчення [5, с. 70]. При створенні курсу самостійного навчання треба враховувати наступні фактори:

- зміст курсу має відповідати концепції сучасної системи освіти, державним стандартам і програмі дисципліни;
- особливе структурування навчального матеріалу (інтерактивні посилання, спливаючі підказки, мультимедіа та ін);
- створення умов для мережевої взаємодії всіх учасників навчального процесу (форум, чат, скайп, відео і т.д.);
- створення умов для реалізації сучасних педагогічних технологій (розробка проблемних завдань, навчання у співпраці, проведення дискусій, рольових і ділових ігор, проектної діяльності та ін.) [2, с.14].

Інформаційно-комунікаційні технології виступають як засоби навчання для реалізації певних педагогічних технологій. Для забезпечення інформаційної безпеки курсу самостійного навчання мережевий викладач повинен добре володіти методикою проведення дискусій, рольових і ділових ігор в мережі, мозкового штурму, лабораторних робіт, відео- та аудіолекцій, телеконференцій, відеоконференцій, тематичних вебінарів і т.д. Ефективність самостійного навчання багато в чому залежить від раціонального використання в навчальному процесі педагогічних та інформаційних технологій.

Література

1. Борзенко О. П. Основні категорії та поняття самостійного навчання. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Ч. І. 2012. № 19 (254). С. 614-655.
2. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навчально-методичний. Посібник для самостійного вивчення курсу. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2009. 100 с.

3. Карпенко М. М. Розвиток самостійного навчання як відповідь на сучасні виклики для України Стратегічні пріоритети. 2014. № 4. URL: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/181435918091.pdf>. (дата звернення: 05.10.2022)

4. Литвинова С. Г. Технології навчання учнів у хмаро орієнтованому навчальному середовищі загальноосвітнього навчального закладу. Інформаційні технології і засоби навчання, 2015, Том 47, №3. С. 49-66.

5. Лук'яненко В. В. Досвід упровадження самостійного навчання для організації самостійної роботи учнів з англійської мови. Педагогічний процес: теорія і практика. 2014. № 2. С. 70-75.

ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК» НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ

Тимощук Дар`я,

студентка магістратури

Науковий керівник канд. пед. наук,

доц. каф. англійської філології

Довгалюк Т.А.

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця

Шкільний предмет «Англійська мова» має потужний виховний, освітній та розвиваючий потенціал, а тематичний зміст і навчальний матеріал дисципліни дозволяють здійснювати педагогічний вплив на формування екологічної свідомості школярів, сприяють розвитку глобальної обізнаності у світі, включаючи збереження навколишнього середовища. Загальнопланетарність екологічних проблем створює прекрасну основу для спілкування іноземною мовою, при цьому в учнів підвищується прагнення до оволодіння іншомовною діяльністю та використання англійської мови як посередника для досягнення взаєморозуміння із зарубіжними однолітками. Поряд із предметами природничо-

наукового циклу навчання іноземних мов може сприяти формуванню екологічної обізнаності особистості через знайомство з культурою, історією, технологіями, що використовуються в різних країнах, у тому числі і щодо охорони навколишнього середовища.

Тема наскрізної лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток» полягає у розвитку в учнів соціальної активності, почуття відповідальності та екологічної свідомості; формуванні дбайливого ставлення до навколишнього середовища та усвідомленні важливості сталого розвитку для збереження довкілля. [3]

Для реалізації цієї наскрізної лінії на уроках англійської мови, методичним підґрунтям слугують такі визначальні підходи як: компетентнісний, інтегрований (міжпредметний), комунікативно-діяльнісний та особистісно-орієнтований. Використання компетентнісного підходу на уроках має на меті сформуванню ключові і предметні компетентності. Завданням інтегрованого підходу є спрямування навчального процесу на комплексне сприйняття світу школярем через встановлення міжпредметних зв'язків. Комунікативно-діяльнісний підхід полягає у створенні та організації такого освітнього процесу і середовища, який би забезпечував та спонукав учнів до активної, плідної та усвідомленої комунікативної діяльності. Метою особистісно-орієнтованого підходу є планомірний та спеціально спрямований педагогічний процес направлений на розвиток особистості кожного учня з урахуванням його індивідуальних особливостей, інтересів та здібностей [2, с. 9].

У процесі викладання іноземної мови в середній школі, реалізація окреслених підходів також має низку власних особливостей. Так, наприклад, освітня програма з англійської мови не встановлює порядок вивчення тематики ситуативного спілкування у рамках навчального року, а лише вказує на зміст, вивчення якого є об'єктом тематичного і семестрового контролю. А отже, вчитель має право самостійно обирати послідовність розкриття матеріалу в межах окресленої тематики, але так, щоб не порушувалась логіка його опрацювання.

Отже, вчитель абсолютно вільний в виборі додаткової навчально-методичної літератури та має змогу використовувати та-

кі дидактичні ресурси, які найкраще реалізують його методику навчання та компетентнісний потенціал предмету «Англійська мова». Освітня програма не обмежує унікальний та креативний підхід вчителя до викладання предмету, а навпаки – передбачає гнучкість вибору та адаптування освітнього матеріалу, а також обраних засобів навчання до особливостей та потреб учнів.

Серед великої кількості інноваційних технологій більшість теоретиків і практиків освіти сьогодні віддають перевагу інтерактивним методам навчання. Інтерактивне навчання можна визначити як діалог, який відбувається за постійної та активної взаємодії всіх учасників навчального процесу [1, с. 1].

Вчителі можуть заохочувати своїх учнів готувати PowerPoint і стендові презентації, проводити розмови з екологічної проблематики, про світ, у якому живемо, про потребу збереження природи, необхідність бути відповідальним за неї. Вже починаючи з шкільних років важливо виховувати у дітей правильні уявлення про моральні категорії, моральні норми та еколого-естетичні ідеали.

Педагоги в школах повинні проводити навчальні та позакласні заходи з учнями, щоб сприяти їх обізнаності з проблемами навколишнього середовища, оскільки різні шкільні заходи впливають на ставлення учнів до природи та навколишнього середовища [5, с. 5]. У рамках позакласної діяльності учні можуть заохочуватися до участі в міжнародних проектах і конференціях, щоб ділитися своїми знаннями з іншими. На нашу думку, одним із доречних і цілеспрямованих засобів реалізації цього завдання тут буде використання виучуваної мови (англійської), що сприятиме інтегрованому розвитку обраної змістової лінії та іноземної мови.

В ході вивчення предмета «Англійська мова» вчителі також можуть давати домашнє завдання з дослідження навколишнього середовища, що дозволить учням брати участь як у групових, так і в індивідуальних проектах для розвитку базових навичок, а також екологічної обізнаності. У рамках навчальної діяльності учні можуть бути спрямовані на відвідування наукових фестивалів, семінарів, дискусій і виставок [4, с. 9].

В багатьох освітніх системах немає окремого курсу екологічної освіти, який би допомагав учням усвідомлювати природне середовище. Отже, існує потреба розвивати в учнів екологічну свідомість та чутливість до навколишнього середовища через навчальні та позакласні заходи, а також шляхом інтеграції тем, пов'язаних з екологією, в інші предмети курсу.

Отже, оскільки екологічна освіта школярів через предмет «англійська мова» може здійснюватися шляхом доповнення традиційної навчальної програми додатковою інформацією екологічного змісту, важливо, щоб вчитель умів модифікувати запропоновані теми, самостійно пов'язувати та доповнювати тематику уроків екологічним змістом для формування правильного ставлення учнів до навколишнього світу.

Література

1. Горпинич І. М. Інтерактивне навчання - технологія успіху в сучасному навчанні. 2019.
2. Євенок О. О. Методичний експрес: Інтегровані змістові лінії та шляхи їх реалізації на уроках англійської мови. Житомир, 2017.
3. Наскрізні змістові лінії URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/naskrizni-zmistovi-liniyi> (дата звернення: 09.11.2021).
4. Cooper A. M., Felix D., Alcantara F. Monitoring and mitigation of toxic heavy metals and arsenic accumulation in food crops: A case study of an urban community garden. 2020.
5. Kivinen S. Sustainable Land Use: Are Closed Metal Mines Abandoned or Re-Used Space. Sustainability. 2017.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1

Актуальні проблеми іноземної філології та перекладознавства

Вовк А., Талавіра Н.М. MODELS OF NOMINATION OF THE DEMOCRACY CONCEPT IN SPEECHES OF J.R. BIDEN.....	3
Коваль І., Блажко М.І. СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)	5
Миколаснко Ю., Нагач М.В. ЕВОЛЮЦІЯ МОЛОДІЖНОЇ СЛЕНГОВОЇ ЛЕКСИКИ ПІД ВПЛИВОМ ІНТЕРНЕТУ	8
Терешенко В., Ларіна Т.В. СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ І МЕТОДОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ	12
Тимошенко А., Блажко М.І. ТИПОЛОГІЯ КОНСТРУКЦІЙ НА ПОЗНАЧЕННЯ ДУШЕВНОГО СТАНУ	14
Чорний Д., Талавіра Н. М. PATHOS IN NEWS ABOUT WAR.....	17
Швець Н., Паладьєва А.Ф. ВИКОРИСТАННЯ ПРЕЦЕДЕНТНИХ ФЕНОМЕНІВ У РЕКЛАМІ АМЕРИКАНСЬКИХ АВТОМОБІЛІВ	19

СЕКЦІЯ 2

Актуальні проблеми лінгводидактики

Байдаліна Я., Халимон І.Й. ЗМІСТ І СТРУКТУРА АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ	22
Єрмоленко В., Смелянська В. В. FACTORS CAUSING HIGH SCHOOL STUDENTS' INHIBITION IN SPEAKING DURING ROLE PLAY ACTIVITIES.....	26
Максимишена К., Дмитренко Н.Є. THE ROLE OF AUDIOVISUAL MEANS IN THE PROCESS OF LEARNING THE ENGLISH LANGUAGE	29

Мозер М., Боровська О.О. ТРЕНУВАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ.....	31
Мотруніч В., Глазунова Т.В. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОЇ ЛІНІЇ "ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА" НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	33
Недобитко К., Лісниченко А.П. РОЗВИТОК УМІНЬ УЧНІВ У ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ ЯК СКЛАДОВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	36
Стеценко Д., Плотніков Є.О. МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	39
Тимощук Д., Довгальок Т.А. ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК» НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ.....	42

Наукове видання

СУЧАСНА ІНШОМОВНА ОСВІТА:
ФІЛОЛОГІЧНІ ТА ЛІНГВО-ДИДАКТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Матеріали III Всеукраїнської інтернет-конференції молодих учених

Технічний редактор – І. П. Борис

Підписано до друку 03.11.2022
Гарнітура Times Ner Roman
Замовлення № 678

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 0,03
Ум. друк. арк. 2,79

Папір офсетний
Тираж ел. вид.

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3–А
(04631) 7–19–72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.